

В И С Н О В О К

До протоколу № 172
від 07 квітня 2025 року

до проекту Закону України
«Про професійну освіту»
(реєстр. № 13107-2 від 24.03.2025)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука розглянув 07.04.2025 (протокол № 172) проект Закону України «Про професійну освіту» (реєстр. № 13107-2 від 24.03.2025), поданий Кабінетом Міністрів України, і зазначає таке.

У пояснювальній записці до законопроекту визначено, що його розроблено з метою створення єдиної спроможної системи професійної освіти в Україні для самореалізації людини в умовах ринку праці, забезпечення ринків праці кваліфікованими кадрами, з урахуванням потреб та особливостей регіонів, забезпечення узгодженості правових умов формування та реалізації державної політики у сфері професійної освіти, гармонізація та уніфікація правових відносин у сфері здобуття професійної освіти.

Для досягнення цієї мети законопроектом пропонується:

- створити уніфіковану систему професійної освіти, що забезпечує право особи на здобуття освіти впродовж життя;
- забезпечити взаємоузгодження положень нормативно-правових актів, які регулюють суспільні відносини у сфері професійної освіти;
- сформувати підґрунтя ефективного розмежування повноважень у сфері управління професійною освітою та забезпечити фінансування системи професійної освіти;
- підвищити мотивацію реалізації інвестиційних проектів у сфері професійної освіти;
- створити механізм забезпечення відповідності компетентностей випускників закладів професійної освіти потребам ринку праці та розвитку економіки;
- посилити роль роботодавців у всіх сферах діяльності закладу професійної освіти, у тому числі в діяльності забезпечення якості освіти.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України відзначило, що положення проекту Закону значною мірою співпадають з основним проектом та висловило ряд зауважень та пропозицій, зокрема: зауважено, що формулювання проекту повинні відображати термінологію, визначену Основним Законом України; конкретизувати органи державної влади, які можуть бути засновниками закладів професійно-технічної освіти; уточнити правила прийому до закладів професійної освіти; доопрацювати умови безоплатного проживання у гуртожитках та/або підвезення; доповнити перелік типів закладів професійної освіти; конкретизувати питання реорганізації, ліквідації закладів професійної освіти; доопрацювати питання передачі в оренду об'єктів нерухомого майна (крім земельних ділянок) ліквідованих державних та комунальних закладів професійної освіти. Відзначено, що у законопроекті наявні приписи, доцільність та обґрунтованість включення яких у даний первинний закон викликає сумнів у зв'язку з їх урегульованістю чинними нормами законодавства. Відмічено, що законопроект потребує техніко-юридичного корегування.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини повідомив про підтримку законопроекту за умови врахування висловленого ним зауваження, зокрема, рекомендовано виключити норму, якою передбачається, що відповідно до договорів, укладених між закладами професійної освіти та суб'єктами господарювання до 50 відсотків винагороди за проходження практичної підготовки здобувачів професійної освіти може направлятися на рахунок закладу професійної освіти для здійснення його статутної діяльності, як такої, що передбачає звуження прав здобувачів освіти в частині отримання всієї/повної винагороди за виконану роботу в межах проходження практичної підготовки.

Міністерство освіти і науки України повідомило про підтримку проекту Закону.

Міністерство фінансів України повідомило про підтримку проекту Закону за умови доопрацювання і врахування висловлених зауважень, як-то: конкретизувати процедуру зарахування коштів, отриманих від використання майна ліквідованих державних, комунальних закладів професійної освіти або тих, діяльність яких припинено, до державного або місцевого бюджету з подальшим їх використанням відповідно до рішень засновника; вилучити норму, якою запропоновано звільнити роботодавців від сплати єдиного внеску за осіб, з якими укладено студентський трудовий договір.

Міністерство внутрішніх справ України висловило підтримку в цілому проекту Закону.

Міністерство юстиції України повідомило про відсутність пропозицій та зауважень до проекту Закону.

Державна служба якості освіти України надала низку зауважень та пропозицій, зокрема: конкретизувати норму про осіб, які можуть здійснювати інституційний аудит; доповнити термінологічний апарат поняттям «суб'єкт освітньої діяльності у сфері професійної освіти»; уточнити повноваження центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості професійної освіти.

Адміністрація Державної прикордонної служби України висловила підтримку проекту Закону із зауваженнями, зокрема: доповнити поняття «військовий заклад професійної», «державний заклад професійної освіти із специфічними умовами навчання»; доопрацювати норми, що стосуються фінансово-господарської діяльності професійних закладів освіти.

Фонд державного майна України повідомив про відсутність зауважень і пропозицій до проекту Закону.

Національне агентство кваліфікацій висловило підтримку ініціативи щодо удосконалення законодавства у сфері професійної освіти та надало декілька зауважень, зокрема: рекомендовано передбачити порядок присвоєння професійної кваліфікації в системі професійної освіти, використовуючи можливості кваліфікаційних центрів; доопрацювати норми законопроекту щодо внесення інформації про видані сертифікати про присвоєні професійні кваліфікації до Єдиної державної електронної бази з питань освіти і до Реєстру кваліфікацій.

Федерація роботодавців України не підтримала проект Закону.

Державний центр зайнятості підтримав необхідність створення єдиної спроможної системи професійної освіти в Україні для самореалізації людини в умовах ринку праці і запропонував розглянути можливість інтеграції Центрів професійно-технічної освіти Державної служби зайнятості в нову систему професійної освіти.

Профспілка працівників освіти і науки України висловила зауваження і пропозиції, зокрема: конкретизувати й уніфікувати поняття «здобувачі професійної освіти»; доповнити норму стосовно формування мережі закладів професійної освіти державної та комунальної форми власності; вилучити норму, яка передбачає, що відповідно до договорів, укладених між закладами професійної освіти та суб'єктами господарювання до 50 відсотків винагороди за проходження практичної підготовки здобувачів професійної освіти може направлятися на рахунок закладу професійної освіти для здійснення його статутної діяльності.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок відзначив, що проект Закону містить більш деталізовані положення щодо функціонування системи дуальної освіти, якісно регулює питання здобуття повної загальної середньої освіти у закладах професійної освіти, а також деталізує механізми формування ефективної мережі закладів, яка б відповідала реальним потребам ринку праці та соціально-економічним викликам регіонів, проте необхідно доопрацювати питання оплати праці педагогічних працівників закладів освіти.

Національна академія педагогічних наук України висловила підтримку та надала декілька зауважень і пропозицій до проекту Закону, зокрема: включити до термінологічного апарату поняття «професійна освіта», «формальна професійна освіта», «неформальна професійна освіта», «інформальна професійна освіта», «освітня кваліфікація», «державно-приватне партнерство у сфері професійної освіти»; усунути розбіжності у визначенні назви «державний стандарт професійної освіти» та «освітній стандарт»; замінити поняття «фаховий

спеціаліст» на «спеціаліст»; внести зміни до положень щодо пільгового вступу до закладів професійної освіти, враховуючи, що будь-які пільгові зарахування не повинні порушувати загальних принципів соціальної справедливості і не мають бути перешкодою як для можливостей професійного розвитку обдарованих здобувачів освіти, так і для забезпечення якості підготовки майбутніх спеціалістів; виокремити статтю «Державно-приватне партнерство» з визначенням правових засад державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти України.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України висловило підтримку проекту Закону.

Торгово-промислова палата України висловила підтримку проекту Закону.

Асоціація міст України повідомила, що проект Закону потребує доопрацювання, зокрема: змінити назву законопроекту на «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (з внесенням відповідних редакційних змін до текстів законопроекту); замінити поняття «фаховий спеціаліст» на усталені й прийнятні терміни: «кваліфікований робітник» або «майстер»; закріпити імперативну норму про обов'язковість передачі закладів професійної (професійно-технічної) освіти з державної до комунальної власності територіальних громад з адміністративним центром у містах-обласних центрах, що ухвалила рішення про надання згоди на прийняття у комунальну власність державних ЗП(ПТ)О, розташованих на території цих громад; визначити критерії механізму формування і розміщення регіонального замовлення на підготовку, перепідготовку та підвищення професійної кваліфікації робітничих кадрів.

Підкомітет з питань професійно-технічної та фахової передвищої освіти на своєму засіданні від 04.04.2025 розглянув три проекти Закону України «Про професійну освіту» (реєстр. № 13107, реєстр. № 13107-1 і реєстр. № 13107-2), надані до них експертні висновки та прийняв рішення запропонувати Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій рекомендувати Верховній Раді України прийняти в першому читанні за основу проект Закону України «Про професійну освіту» (реєстр. № 13107) з подальшим його доопрацюванням до другого читання.

Заслухавши інформацію голови підкомітету з питань професійно-технічної та фахової передвищої освіти Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Коваль О.В., представників Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Уповноваженого із захисту державної мови, Офісу Президента України, Асоціації міст України та широко обговоривши це питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України:

1) відповідно до частини третьої статті 93 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» включити проект Закону України «Про професійну освіту» (реєстр. № 13107-2 від 24.03.2025), поданий Кабінетом Міністрів України, до порядку денного тринадцятої сесії Верховної Ради України;

2) проект Закону України «Про професійну освіту» (реєстр. № 13107-2 від 24.03.2025), поданий Кабінетом Міністрів України, вважати відхиленням відповідно до частини третьої статті 95 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України».

2. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити народного депутата України, голову підкомітету з питань професійно-технічної та фахової передвищої освіти О. Коваль.

Голова Комітету

Сергій БАБАК